

Seletuskiri

I Sissejuhatus

Käskkirjaga muudetakse teist korda siseministri 21. veebruari 2023. a käskkirjaga nr 1-3/36 kinnitatud Piirihalduse ja viisapoliitika rahastu meetme nr 1.3 „Koolituse ja koostöö kaudu Euroopa piiri- ja rannikuvalve toetamine välispiiridel tõhusa Euroopa integreeritud piirihalduse rakendamisel“ toetuse andmise tingimusi (edaspidi *TAT*). Eelnõule kehtib kõik algse käskkirja seletuskirjas nimetatud, täiendavalt on selgitatud *TAT*i muudatusega lisatava projekti vajalikkust ning vastavust nõuetele.

Eelnõu on koostanud Siseministeeriumi (edaspidi *SiM*) nõunik Aivi Kuivonen (aivi.kuivonen@siseministeerium.ee) koostöös asjaomaste partneritega.

II Käskkirja sisu

Eelnõuga lisatakse *TAT*i täiendav projekt „**Uute piirihaldusametnike koolitamine**“. Projekti kaudu realiseeritakse piirihalduse ja viisapoliitika rahastu 2021–2027 rahastamiskavasse planeeritud tegevust „EBCG-i panustamisega seotud uute ametnike koolitused“. Projekti maksumus on 400 000 eurot (75% Euroopa Liidu toetus ja 25% riiklik kaasfinantseering). *TAT*i uus eelarve on 1 500 000 eurot. Projekti „Uute piirihaldusametnike koolitamine“ raames korraldab elluviija hanke värbamiskampaania läbiviija leidmiseks ning tellib Sisekaitseakadeemialt koolituse kuni 20 uue värvatud politseiametniku väljaõpetamiseks.

Politsei ja piirivalve seaduse kohaselt on piirihalduse korraldamine Politsei- ja Piirivalveameti üks peamisi ülesandeid, mistõttu on see organisatsioon määratud projekti elluviijaks. Kuna kulud tekivad vaid elluviijal, projektis partnerit ei määrata.

Projektile antav toetus ei ole riigiabi ega vähese tähtsusega abi. Toetatavad tegevused on seotud avaliku võimu teostamisega, toetust ei anta majandustegevuse toetamiseks ning Sisekaitseakadeemia, kellelt koolitus tellitakse, on ainus kõrgkool Eestis, kus õpetatakse välja siseturvalisuse valdkonna eksperte.

Abikõlblike kulude näidisloetellu lisatakse selguse eesmärgil värbamiskampaania korraldamise kulu.

Projekti vajalikkuse põhjendus

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2019/1896, 13. november 2019, mis käsitleb Euroopa piiri- ja rannikuvalvet ning millega tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1052/2013 ning (EL) 2016/1624 (edaspidi *Euroopa piiri- ja rannikuvalve määrus*)¹ artikli 56 kohaselt on Eestil kohustus lähetada pikaajaliselt Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve alalise korpusesse piirihalduses osalevaid ametnikke. 2027. aastal peab Eestist olema pikaajaliselt lähetatud 18 ametnikku. Sama määruse artikli 61 lõike 3 kohaselt on Eestil õigus saada rahalist toetust alalise korpuse arendamiseks tingimusel, et lähetatud ametnike asemel värvatakse ja õpetatakse välja uusi piirihalduses osalevaid ametnikke.

¹ Euroopa Piiri- ja rannikuvalve määrus. - [ELT L 295, 14.11.2019, lk 1—131](#).

Projekti vastavus valikukriteeriumitele ja -metoodikale

Projekt panustab Euroopa Liidu integreeritud piirhaldusstrateegia täitmisesse ja aitab seega kaasa piirihalduse ja viisapoliitika rahastu poliitikaeesmärgi ning erieesmärgi a) täitmisesse.

Elluviija kohustub järgima võrdõiguslikkuse põhimõtet, kedagi ei diskrimineerita soo, rassilise või etnilise päritolu, usutunnistuse, veendumuste, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu. Tegevuste läbiviimisel lähtub elluviija Politsei- ja Piirivalveameti soolise võrdõiguslikkuse kavast 2023–2028. Värbamiskuulutus koostatakse ja kujundatakse selliselt, et see ei sisaldaks soostereotüüpe. Kuna nimetatud tegevused on soolist võrdõiguslikkust edendavad tegevused, panustab projekt „Eesti 2035“ mõõdikusse „Soolise võrdõiguslikkuse indeks“.

Värbamise korraldamisel lähtutakse vastavatest seadustest ning õigusaktidest. Politsei ja piirivalve seaduse (PPVS) § 39 lg 1 alusel peab politseiametnik vastama politseiametniku kutsesobivusnõuetele, sealhulgas kehalise ettevalmistuse ja haridusnõuetele. Politseiametniku vastavust kehalise ettevalmistuse ja eriettevalmistuse nõuetele kontrollitakse vähemalt üks kord kalendriaastas siseministri 12.04.2013 määrusega nr 15 kehtestatud korra „Politseiametniku ning Politsei- ja Piirivalveameti struktuuriüksuse juhi ametikohal teenistuses oleva ametniku kutsesobivusnõuded, nende kontrollimise tingimused ja kord“ alusel. Kehalise ettevalmistuse nõuetele vastavuse hindamiseks mõõdetakse politseiametniku järgmisi füüsilisi võimeid:

- 1) üldine vastupidavus – 3000 meetri jooks;
- 2) käelihaste jõuharjutus – toenglamangus käte kõverdamine;
- 3) kõhulihaste jõuharjutus – istesse tõus.

Sooritustulemused on sätestatud, arvestades soolisi ja vanuselisi erisusi.

PPVS § 41 sätestab, et politseiteenistusse või politseiametniku erialale õppima kandideeriv isik peab läbima politseiametnikule ette nähtud tervisekontrolli. Politseiametniku tervisenõuetele vastavust kontrollitakse enne politseiametniku erialale õppima või politseiteenistusse asumist ja politseiteenistuse ajal perioodiliselt. Siseministri 20.06.2022 määruse nr 18 „Politseiametniku tervisenõuded ja tervisekontrolli kord ning tervisetõendi sisu ja vormi nõuded“ kohaselt peab politseiametnik olema füüsiliselt ja psüühiliselt võimeline täitma politsei ülesandeid ning tal ei tohi olla sellist tervisehäiret, mis võib seada ohtu tema enda või teise isiku elu või tervise. Eeltoodust tulenevalt ei ole võimalik kaasata projekti sihtrühma puuetega inimesi.

Projekti tutvustamisel üldsusele arvestatakse ligipääsetavuse nõudeid.

25.04.2022. a kinnitatud Hendrikson & Ko läbiviidud rakenduskva keskkonnamõju eelhindangu aruandes jõudsid sõltumatud eksperdid järeldusele, et rakenduskava tegevused ei tekita potentsiaalselt olulist kahju keskkonnanägemisele ning seega täiendavate nõuete kehtestamiseks vajadus puudub. Kuivõrd TATi lisatav projekt oli algusest peale rakenduskavas, jääb ekspertide järeldus kehtima.

Projekti tegevuste läbiviimisel järgitakse asjakohaseid keskkonnanägemise õigusakte, juhendeid ja keskkonnahoidlike hangete põhimõtteid.

III Käskkirja vastavus Euroopa Liidu õigusaktidele

Käskkiri on vastavuses Euroopa Liidu õigusega. Käskkirja koostamisel on arvestatud järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060;

- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1148²;
- 3) Euroopa piiri- ja rannikuvalve määrus.

IV Käskkirja mõju

TAT muudatus aitab kaasa Euroopa piiri- ja rannikuvalve määrusega pandud kohustuste täitmisele, sh Schengeni piiri kaitsmisele, millel on omakorda riigiülene positiivne mõju elanikkonna turvatundele.

V Käskkirja rakendamine

Käskkiri jõustub allkirjastamisel.

VI Käskkirja kooskõlastamine

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ja Kliimaministeeriumile.

Lisa. Põhiõiguste hartaga ja puuetega inimeste õiguste konventsiooniga arvestamise kontrollleht

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1148, millega luuakse Integreeritud Piirihalduse Fondi osana piirihalduse ja viisapoliitika rahastu. – [ELT L 251, 15.7.2021, lk 48–93](#).